

A Győri Ítéltábla a dr. Vass Balázs ügyvéd által képviselt **I.r.**, dr. Horváth Antal ügyvéd által képviselt **II.r.**, dr. Horváth Antal ügyvéd által képviselt **III.r.**, dr. Horváth Antal ügyvéd által képviselt **IV.r.** és a dr. Horváth Antal ügyvéd által képviselt **V.r. felperesnek** a Majzik és Bóna Ügyvédi Iroda által képviselt **alperes** ellen kártérítés megfizetése iránt indult perében - mely perbe az alperes pernyertességének előmozdítása érdekében a dr. Rézmovitsné dr. Poór Rita ügyvéd által képviselt ...Biztosító beavatkozott - a Győri Törvényszék 2019. február 14. napján kelt P.20.576/2016/81. számú kijavító végzésével kijavított P.20.576/2016/80. számú ítélete ellen az alperes által 83., az alperesi beavatkozó által 82. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán - megtartott tárgyalás alapján - meghozta a következő

í t é l e t e t :

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének megfellebbezett rendelkezéseit a per fő tárgya tekintetében részben, az alábbiak szerint változtatja meg:

Az alperes által az I.rendű felperesnek 15 napon belül megfizetendő 5.290.204,- (Ötmillió-kettőszázkilencvenezer-kettőszáznégyszáz) forintot 2.790.204,- (Kettőmillió-hétszázkilencvenezer-kettőszáznégyszáz) forintra és annak az elsőfokú ítéletben írt kamataira leszállítja azzal, hogy ezen összegből

2.646.670,- (Kettőmillió-hatszáznegyvenhatezer-hatszázhetven) forint után 2014. augusztus 19. napjától a kifizetés napjáig köteles megfizetni az adott félévre a félév első napján érvényes jegybanki alapkamatnak megfelelő késedelmi kamatot.

Az alperes által a IV. és V. rendű felpereseknek egyetemlegesen megfizetendő 700.000,- (Hétszázezer) forintot 643.500,- (Hatszáznegyvenháromezer-ötszáz) forintra és ezen összeg után 2018. január 15. napjától a kifizetés napjáig az adott félévre a félév első napján érvényes jegybanki alapkamatnak megfelelő mértékű késedelmi kamataira leszállítja.

A 2019. január 1-től évi 300.000,- (Háromszázezer) forint megfizetésére kötelező rendelkezést mellőzi, és arra kötelezi az alperest, hogy 2019. június 1. napjától kezdődően minden hónap 15. napjáig fizessen meg a IV. és V. rendű felpereseknek egyetemlegesen havi 19.500,- (Tizenkilencezer-ötszáz) forint járadékot.

Az elsőfokú ítéletnek a perköltségre vonatkozó rendelkezéseit részben, az alábbiak szerint változtatja meg:

A feljegyzett 2.339.798,- (Kettőmillió-háromszázharminckilencezer-hétszázkilencvennyolc) forint eljárási illeték a Magyar Állam terhén marad.

Kötelezi a bíróság az I. rendű felperest, hogy fizessen meg a Magyar Államnak 162.000,- (Egyszázhatvankettőezer) forint feljegyzett kereseti illetéket az illetékügyben eljáró hatóság felhívására.

Az alperes által az I. rendű felperes javára 200.000,- (Kettőszázezer) forint ügyvédi munkadíjból álló elsőfokú perköltség megfizetésére kötelező rendelkezést mellőzi.

A bíróság kötelezi az alperest, hogy fizessen meg 204.152,- (Kettőszáznégyezer-egyszázötvenkettő) forint állam által előlegezett költséget a Magyar Államnak, a Győri Törvényszék Gazdasági Hivatala felhívására.

Kötelezi a bíróság az I. rendű felperest, hogy fizessen meg a Magyar Államnak 31.369,- (Harmincegyezer-háromszázhatvankilenc) forint állam által előlegezett költséget a Győri Törvényszék Gazdasági Hivatala felhívására.

Egyebekben az elsőfokú per költségre vonatkozó rendelkezéseket helyben hagyja.

Megállapítja a bíróság, hogy 126.000,- (Egyszázhuszonhatezer) forint, továbbá 18.720,- (Tizennyolcezer-hétszázhusz) forint fellebbezési illeték az állam terhén marad.

Az I. rendű felperes pedig köteles megfizetni a Magyar Államnak, az illetékügyben eljáró hatóság felhívására 234.000,- (Kettőszázharmincnégyezer) forint fellebbezési illetéket.

Kötelezi a bíróság a IV. és V. rendű felpereseket, hogy egyetemlegesen fizessenek meg a Magyar Állam javára 5.280,- (Ötezer-kettőszáznyolcvan) forint fellebbezési illetéket az illetékügyben eljáró hatóság felhívására.

Kötelezi a bíróság az I. rendű felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 33.720,- (Harmincháromezer-hétszázhusz) forint, az alperesi beavatkozónak pedig 25.400,- (Huszonötezer-négyezer) forint ügyvédi munkadíjból álló másodfokú per költséget.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s

A Győri Törvényszék a fellebbezéssel támadott kijavított ítéletében kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az I. rendű felperesnek 5.290.204,- Ft-ot, és ezen összegből 5.146.670,- Ft után 2014. augusztus 19. napjától, 45.000,- Ft után 2014. augusztus 19. napjától, 77.300,- Ft után 2014. november 27. napjától és 21.234,- Ft után 2015. december 31. napjától a kifizetés napjáig az adott félévre a félév első napján érvényes jegybanki alapkamatnak megfelelő mértékű késedelmi kamatot.

Kötelezte a bíróság az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a II. rendű felperesnek 3.053.680,- Ft-ot, és ezen összeg után 2014. augusztus 19. napjától a kifizetés napjáig az adott félévre a félév első napján érvényes jegybanki alapkamatnak megfelelő mértékű késedelmi kamatot.

A bíróság kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a III. rendű felperesnek 3.067.770,- Ft-ot, és ezen összeg után 2014. augusztus 19. napjától a kifizetés napjáig az adott félévre a félév első napján érvényes jegybanki alapkamatnak megfelelő mértékű késedelmi kamatot.

A bíróság kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a IV. rendű felperesnek 15 napon belül 3.014.910,- Ft-ot, és ezen összeg után 2014. augusztus 19. napjától a kifizetés napjáig az adott félévre a félév első napján érvényes jegybanki alapkamatnak megfelelő mértékű késedelmi kamatot.

Kötelezte a bíróság az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az V. rendű felperesnek 3.112.973,- Ft-ot, és ezen összegből 3.106.380,- Ft után 2014. augusztus 19. napjától, 240,- Ft után 2014. szeptember 2. napjától, 2.074,- Ft után 2014. október 28. napjától, 1.998,- Ft után 2014. december 3. napjától és 1.780,- Ft után 2014. december 9. napjától a kifizetés napjáig az adott félévre a félév első napján érvényes jegybanki alapkamatnak megfelelő mértékű késedelmi kamatot.

Kötelezte a bíróság az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a IV. és V.rendű felpereseknek egyetemlegesen 700.000,- Ft-ot, és ezen összeg után 2017. november 1. napjától a kifizetés napjáig az adott félévre a félév első napján érvényes jegybanki alapkamatnak megfelelő mértékű késedelmi kamatot.

Kötelezte a bíróság az alperest, hogy fizessen meg a IV. és V.rendű felpereseknek 2019. január 1. napjától kezdődően évente 300.000,- Ft-ot minden év június 30. napjáig.

Ezt meghaladóan a felperesek kereseti kérelmét elutasította.

Megállapította, hogy a feljegyzett 1.500.000,- Ft eljárási illeték a Magyar Állam terhén marad.

A bíróság kötelezte az alperest, hogy fizessen meg 235.521,- Ft-ot a Magyar Államnak a Győri Törvényszék Gazdasági Hivatala felhívására.

A bíróság kötelezte az alperest, hogy fizessen meg 15 napon belül az I.rendű felperesnek 65.615,- Ft szakértői díjból és 200.000,- Ft ügyvédi munkadíjból álló perköltséget.

Kötelezte a bíróság az alperest, hogy fizessen meg a IV.rendű felperesnek 15 napon belül 65.615,- Ft szakértői díjból álló perköltséget.

Kötelezte a bíróság az alperest, hogy fizessen meg a II-V.rendű felperesek, mint egyetemleges jogosultak javára 15 napon belül 400.000,- Ft + 108.000,- Ft Áfa ügyvédi munkadíjból álló perköltséget.

Ezt meghaladóan a peres felek a felmerült költségeiket maguk viselik.

Az elsőfokú ítélet tényállása szerint a felperesek a 2014. augusztus 19. napján motorbalesetben elhunyt **T.Zs.** hozzátartozói.

A balesetből eredően a Mosonmagyaróvári Járásbíróság B.41/2015/27. számú 2016. május 5. napján jogerős ítéletével a balesetet okozó **H.T.K.M.** halálos közúti baleset gondatlan okozásának vétségében bűnösnek mondta ki.

A károkozó személygépkocsi kötelező felelősségbiztosítója az **A Biztosító Magyarországi Fióktelepe** volt, amely helyett az alperes köteles helytállni.

Az elhunyt **T.Zs.** 1990. óta élt harmonikus házasságban az I.rendű felperessel. A baleset idején nagykorú gyermekeik a 21 éves II.rendű felperes és a 24 éves III.rendű felperes a szülőkkel közös háztartásban éltek, jól működő családot alkottak, közös programokat rendszeresen szerveztek. Maga is hivatásos gépjárművezetői jogosítványt szerzett, hogy buszsofőr férjével hasonló munkarendben dolgozhasson. Jelenlegi élettársával 2014 novemberében ismerkedett meg, aki átsegítette őt a férje elvesztése okozta gyáson. 2015 márciusától élettársi kapcsolatban él.

A perben beszerzett orvosszakértői vélemény alátámasztotta, hogy az I.rendű felperes egészségi állapotában (térdizületi artrózis illetve magasvérnyomás betegség) a férje halála miatt negatív változás nem következett be. Az I.rendű felperes a férje halálát feldolgozta, a gyászreakció normális folyamata befejeződött.

Az elhunyt **T.Zs.** a IV. és V.rendű felperesek egyetlen gyermekeként a szülőket rendszeresen látogatta, velük szoros, bensőséges kapcsolatot ápolt, őket rendszeresen a kert körüli nehezebb munkákban segítette.

A IV. és V.rendű felperesek a háztartás és a ház körüli munkákat életkoruk és egészségi állapotuk miatt nehezen vagy egyáltalán nem tudják elvégezni, ezért fizetett segítségre szorulnak.

Az I.rendű felperes módosított kereseti kérelmében 5.000.000,- Ft sérelemdíj és 75.000,- Ft (hagyatékátadó végzés költsége), 2.300,- Ft (motorkerékpár forgalomból való kivonásának költsége), 21.234,- Ft (motorszállítás díja), 98.070,- Ft (gyászruha költsége), 45.000,- Ft (halotti tor költsége), 45.000,- Ft (bukósisak költsége), 50.000,- Ft (protektoros motoros kabát költsége), 13.000,- Ft (derékelegítő költsége), 30.000,- Ft (motoros csizma), 20.000,- (motoros kesztyű költsége) - vagyoni kártérítés és ezen összeg után járó késedelmi kamat megfizetésére,

a II.rendű felperes 10.000.000,- Ft sérelemdíj és 53.680,- Ft gyászruha-költség, mint vagyoni kártérítés,

a III.rendű felperes 10.000.000,- Ft sérelemdíj és 67.770,- Ft gyászruha-költség, mint vagyoni kártérítés,

a IV.rendű felperes 8.000.000,- Ft sérelemdíj és 14.910,- Ft gyászruha-költség, mint vagyoni kártérítés,

az V.rendű felperes 8.000.000,- Ft sérelemdíj és 106.880,- Ft gyászruha-költség, 35.010,- Ft szemüveg költség, 18.182,- Ft gyógyszer költség, 240,- Ft temetői parkolási díj, mint vagyoni kártérítés, és ezen összeg után járó késedelmi kamatok megfizetésére kérték kötelezni az alperest.

IV. és V.rendű felperesek, mint egyetemleges jogosultak 2015. január 1. napjától kezdődően minden év június 30. napjáig az inflációval növelt mértékben havi 25.000,- Ft (évi 300.000,- Ft) összegű kerti kisegítő költség, mint járadék megfizetésére kérték kötelezni az alperest.

Az alperes ellenkérelmében a kereseti kérelem jogalapját, a balesetet okozó személy helyett fennálló helytállási kötelezettségét nem vitatta.

Az I.rendű felperes vonatkozásában nem vitatta a hagyatékátadó végzés költségét, a bukósisak, férfi cipő költségét, a motorkerékpár forgalomból való kivonásának és a motor szállításának költségét, a gyászruha költség 50%-át ismerte el, valamint 500.000,- Ft összegű sérelemdíjat ítélt indokoltnak.

A II-III.rendű felperesek vonatkozásában a gyászruha költség 50%-át, valamint fejenként 1.500.000,- Ft összegű sérelemdíjat ismert el.

IV.rendű felperes vonatkozásában a gyászruha költség 50%-át, továbbá 1.500.000,- Ft összegű sérelemdíjat,

az V.rendű felperes vonatkozásában a gyászruha költség 50%-át ismerte el, vitatta a szemüveg költség összefüggését a halálessettel, valamint a gyógyszerkiadásokat. A ház körüli munkák tekintetében vitatta, hogy a korábban elhunyt végezte volna azokat.

Az alperesi beavatkozó az alperes ellenkérelméhez csatlakozott.

Az elsőfokú bíróság a 2013. évi CLXXVII. törvény (Ptk.) 54.§ értelmében a jogvitát a káresemény, azaz a halálos baleset időpontjában (2014. augusztus 19. napján) hatályos 2013. évi V. tv. (Ptk.) . 6: 535.§ (1) bekezdés rendelkezései alapján bírálta el.

Alperes a helyállási kötelezettségét nem vitatta, ezért a kereseti kérelem jogalapját az elsőfokú bíróság A kötelező gépjármű felelősség biztosításról szóló 2009. évi LXII. tv. kárrendezés idején hatályos 36.§ (6a) bekezdése, valamint 28.§ (1), továbbá a Ptk. 6: 535.§ (1) bekezdése alapján megállapította.

A kár összegéről az elsőfokú bíróság a Ptk. 6: 527.§ (1), (2), a 6: 532.§ és a Ptk. 2: 52.§ (1), (2) és (3) bekezdései alapján döntött. A Ptk. 6: 48.§ (1) bekezdése értelmében határozott a késedelmi kamatfizetési kötelezettségről.

Az elsőfokú bíróság leszögezte, hogy a sérelmet szenvedett személy a személyiségi jogok megsértése miatt sérelemdíjat követelhet.

Kifejtette, hogy a sérelemdíj - a korábbi nemvagyoni kártérítéshez hasonlóan - a károsult életének, egészségi állapotának, a káresemény bekövetkeztében előálló tartós vagy súlyos elnehezülését, a társadalmi életben való részvételének a káresemény következtében való megnehezülését hivatott kompenzálni.

A balesetben elhunyt **T.Zs.** halála a családjának életét - noha különböző mértékben, de - megváltoztatta. Az elszenvedett hátrány mind a hozzátartozó elvesztése miatt érzett fájdalomban, mind az emiatt kialakuló stresszben megnyilvánult. **T.Zs.** halála mind a vele együtt lakó gyermekei, mind házastársa, mind a vele szoros kapcsolatban álló szülei életében negatív változást, hiányt keletkeztetett.

Az elsőfokú bíróság mérlegelése szerint az I.rendű felperes, mint az elhunyt felesége szenvedte el a legnagyobb hátrányt, ugyanakkor a perben kirendelt szakértő véleménye alapján a bíróság azt állapította meg, hogy a férje halálát feldolgozta, pszichés állapota miatt kezelésre nem szorul. Az életében keletkezett űrt az élettársi kapcsolata részben pótolja.

II.-III.rendű felperesek, mint **T.Zs.** gyermekei által elszenvedett sérelem - figyelemmel a nagykorúságukra is, önálló életperspektívájukra - a házastársénál kisebb, egymáshoz viszonyítva azonban azonos mértékű. Fiatal felnőttekként a kisgyermeki kötődésük édesapjukhoz már megszűnt, ugyanakkor mindketten közös háztartásban éltek az elhunytal, vele számos tevékenységet együtt végeztek, közös programokon vettek részt, ami kapcsolatuk intenzitását eredményezte. Egészségkárosodás azonban a haláleset következtében egyik gyermeknél sem volt kimutatható.

A szülők által elszenvedett sérelem mértékénél a bíróság figyelembe vette azt, hogy koruk, élethelyzetük miatt a szülők szorosan már felnőtt gyermekük életében nem vehettek részt. Azonban az idős koruk, és betegségeik miatt fizikális értelemben az egyetlen gyermekük segítségére szorultak. Másrészt a beszerzett szakvélemény igazolta, hogy a szülők esetében szövődményes gyászreakció zajlik.

A bíróság a sérelemdíj összegét arra tekintettel határozta meg, hogy a felperesek életét mennyiben változtatta meg a hozzátartozójuk halála.

Az elsőfokú bíróság az I.rendű felperes által igényelt vagyoni kártérítés összegszerűségét részben a benyújtott számlák (hagyatékátadó végzés költsége, motorkerékpár forgalomból való kivonás költsége, motorszállítás költsége), részben a tárgyszakértő véleménye (gyászruhák illetve **T.Zs.** ruházata körében), részben pedig mérlegelés alapján állapította meg (halotti tor költsége), hiszen ezek mindegyike a hozzátartozó halálával van összefüggésben.

A **T.Zs.** balesetkor viselt ruházata esetében a bíróság azon tételeket térítette meg, amelyek viselését a készült fotók igazolták.

A II-III-IV. és V.rendű felperesek vagyoni kára részben a gyászruhák költségéből tevődött össze, amelyet a bíróság a tárgyszakértői vélemény alapján megalapozottnak ítélt.

Az V.rendű felperes esetében a parkolási díjat, valamint a gyógyszerek közül az altatók, nyugtatók szedésével kapcsolatosan felmerült költséget térítette meg, az V.rendű felperes által viselt szemüveg költség felmerülését nem látta a halálessettel összefüggőnek..

A kertművelési járadékot az elsőfokú bíróság a IV-V.r. felperesek által előterjesztett évi 300.000,- Ft összegben megalapozottnak ítélte részben amiatt, hogy a szülők egészségi állapota a kert művelését nem teszi lehetővé, ugyanakkor a munkákat jelenleg ellenérték fejében elvégző Cs.F. tanúvallomása igazolta ezen munkák körét, elvégzésének szükségességét, valamint az erre fordított órák számát és óradíjak összegét is.

A 2016 őszét megelőző, a keresettel érintett időszakra vonatkozóan a felperesek egyéb bizonyítási indítványt nem terjesztettek elő, mezőgazdasági munka elhunyt által elvégzett munkadíja pedig jelen esetben nem mezőgazdasági szakértői kérdés, így ezen időszakra vonatkozóan a bíróság a felperesek keresetét elutasította.

Az ítélettel szemben az alperes, valamint az alperes beavatkozója terjesztett elő fellebbezést, amelyek petíriumukban megegyeztek.

Az ítéletet részben kérték megváltoztatni akként, hogy az I.rendű felperes részére megítélt sérelemdíj összegét a bíróság 500.000,- Ft és kamatai megfizetésére csökkentse, a IV-V.rendű felperesek részére megállapított 300.000,- Ft összegű költségpótló járadék tekintetében pedig a kereseti kérelem teljes elutasítását kérték.

E körben az alperes másodlagos kérelme a kötelezés havi összegben történő meghatározására irányult.

Arra hivatkoztak, hogy az 5.000.000,- Ft összegű sérelemdíj azért eltűzött, mivel az új élettársi kapcsolat létesítésével az I.rendű felperes mentesült mindazon életvitelbeli hátrányoktól, amelyeket a férje halála miatt szenvedett el.

A korábbi közös programokat immár az új élettársával folytathatja, a társ hiányából eredő hátrányokat nem kell elviselnie. Ezért a jogsértésnek a sértettre gyakorolt hatása, mint szempont arányos figyelembe vételét kérték.

Hangsúlyozták, hogy az orvosszakértői vélemény szerint is az I.r. felperes a férje halálát feldolgozta.

A kertművelési járadék fizetési kötelezettség jogalapját az elsőfokú bíróság megalapozatlanul állapította meg. Az I. és III.r. felperesek e körben egymásnak ellentmondó nyilatkozatait nem értékelte kellő súllyal, és kizárólag a IV-V.r. felperesek állításait fogadta el.

Nem vizsgálta a bíróság azt sem, hogy az elhunyt a halálessetet megelőzően ténylegesen elvégezte-e mindazt a tevékenységet, aminek a pótlására a járadékfizetési kötelezettséget az elsőfokú bíróság megállapította.

Az a körülmény, hogy néhai T.Zs. alkalmanként segített a szüleinek, nem jelent olyan teljes körű mezőgazdasági és ház körüli tevékenységet, amelynek ellentételezésére az elsőfokú bíróság által megítélt összegű mezőgazdasági járadék szolgál.

Annak megállapítása, hogy a néhai által elvégzett időszakos munka milyen értéket képvisel, szakkérdés, melyet igazságügyi mezőgazdasági szakértőnek kellett volna megvizsgálnia. Ez azonban elmaradt.

A járadékfizetés módjának megváltoztatására irányuló kérelmét az alperes azzal indokolta, hogy az éves elszámolás nehézségekbe ütközik abban az esetben, ha a felek viszonyában az év folyamán változás áll be.

Az alperes és az alperesi beavatkozó fellebbezése nagy részben megalapozott.

Az elsőfokú bíróság ítéletét a fellebbezési kérelmek és ellenkérelmek korlátai között felülvizsgálva (Pp.253. § (2) bekezdés) az ítéltábla megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a bizonyítási eljárás teljeskörű lefolytatását követően megalapozott tényállásból téves jogi következtetést levonva határozta meg az I. r. felperest megillető sérelemdíj összegét, és a IV-V. r. felpereseknek egyetemlegesen járó kertművelési járadék összegét.

Helytállóan indult ki a törvényszék abból, hogy a felpereseket a Ptk. 2:52. § (1) bekezdése alapján megillető sérelemdíj a hozzátartozójuk elvesztése okán őket ért személyiség jogi sérelmet, és a fizikai-lelki egészségi állapotukban, az életvitelükben, egzisztenciális helyzetükben, és érzelmi életükben őket ért nem vagyoni hátrányokat hivatott kompenzálni.

A (3) bekezdés értelmében a sérelemdíj mértékét a bíróság az eset körülményeire - különösen a jogsértés súlyára, ismétlődő jellegére, a felróhatóság mértékére, a jogsértésnek a sértettre és környezetére gyakorolt hatására - tekintettel egyösszegben határozza meg.

Az I. r. felperes esetében a sérelemdíj összegének mérlegelése során a másodfokú bíróság azt vette alapul, hogy az I. r. felperes azt a társat veszítette el, akivel harmonikus kapcsolatban 24 évet élt együtt, és két gyermeket is felnevelt. Ez a négytagú család szimbiózisban élt együtt ez azt a teljességet jelentette, hogy szabadidős programjaikat is együtt szervezték, együtt élték meg.

A jogsértés következményeinek megjelenését az I. r. felperes mindennapjaiban, azok súlyát, időtartamát azonban az elsőfokú bíróság nem megfelelően mérlegelte. Nem vette kellő súllyal figyelembe azt a tényt, hogy az I. r. felperes gyászreakciója - a társadalom általános erkölcsi mércéje szerint, a hagyományosan elfogadható elvárásokhoz viszonyítva is („gyászév”) - gyorsan lezajlott, az I. r. felperes a veszteséget feldolgozta. Ugyanezen mérce tükrében kell értékelni azt a körülményt is, hogy az I. rendű felperes a férje halála után 3 hónappal olyan baráti kapcsolatba került, amelyből 7 hónap múlva élettársi viszony lett, amely nem csak a társat pótolta számára, de kompenzálta a mindennapokban bekövetkező hátrányokat is.

Az I. r. felperes a férje elvesztését követően életmódváltásra, nem kényszerült. A társ elvesztésének lelki fájdalomon túlmutató következményei - azaz a társadalmi elszigetelődés, magány, egzisztenciális bizonytalanság - őt nem fenyegeti.

Ezen szempontok miatt az elsőfokú bíróság által megítélt összeg csökkentése indokolt, az alperes által elismert 500.000 forint összegű sérelemdíj azonban méltánytalan. Az I. r. felperest ért személyiségi jogsértést az ítéltábla a fenti körülményekre tekintettel 2.500.000,- Ft-tal látta kompenzálhatónak.

A sérelemdíj összegének csökkentése elleni I. r. felperesi érvelésre tekintettel - miszerint ezáltal a hozzátartozók javára megítélt összegek közti belső arányosság sérül - az ítéltábla kiemeli, hogy a belső arányosság viszonylagos, mivel jelen esetben a szerepében pótolható társ elvesztése nem okoz szükségképpen súlyosabb sérelmet, mint az egyszeri és pótolhatatlan édesapa, illetve IV-V.r. felperesek viszonylatában az egyetlen gyermek elvesztése.

A kertművelési járadékigény jogalapja körében a beszerzett szakvélemények egyértelműen alátámasztották, hogy a IV-V. felperesek koruknál és egészségi állapotuknál fogva a kerti munkákat elvégezni nem tudják.

Azt a tényt, hogy ezen tevékenységben a gyermekük segítséget nyújtott, a IV-V. r. felperesek vallomásán túl, **M.G.** vallomása is alátámasztotta, illetve a beségítés tényét a I-II-III.r. felperesek vallomása sem cáfolta.

Az elhunyt által a szülei részére végzett kerti munka mértéke tekintetében azonban a felperesek nyilatkozatai jelentős eltérést mutattak. A IV-V. r. felperesek vallomásával szemben az I. r. felperes úgy nyilatkozott, hogy „a férjem szüleihez a családi ünnepek idején jártunk el,... néha megkértek, hogy segítsünk, de hogy mit arra nem emlékszem, ez általában nem volt jellemző.” (9. jkv)

A III. r. felperes is azt állította, hogy „a nagyszülőkhöz családi ünnepek idején jártunk..... Az ottani kert művelésében én nem vettem részt, hogy apám dolgozott ott, arról nem tudok nyilatkozni.”(9.jkv.)

A fenti nyilatkozatok a havi 30 óra mértékű kerti kisegítést nem támasztják alá.

Az elsőfokú bíróság e körben Cs.F. vallomását vette alapul, aki azonban csak a IV-V. r. felperesek 2016. évi szükségleteiről, illetve az általa elvégzett munkákról tudott nyilatkozni, de az elhunyt által még életében nyújtott kerti besegítésről nyilvánvalóan nem.

Az alperesnek azonban nem azt a kerti munka értéket kell megtéríteni, amire a szülők 2016. évben rászorultak, hanem azt, amennyitől a fiúk elvesztése miatt estek el.

Az idő előrehaladtával az idős, beteg, romló egészségű szülők valóban jelentős segítségre szorulnak, de a kártérítésnek nem a szülők aktuális állapotából eredő igényét kell kielégíteni, hanem a fiúk által ténylegesen nyújtott és halálával kiesett munkát kell kompenzálni.

Amennyiben figyelembe vesszük az elhunyt által a munkahelyén töltött időt, valamint gyermekeivel, feleségével közös szabadidő tartamát és sokszínűségét (motorozás, íjászat, fürdőbe járás, közösen végzett házi munka, gyümölcszedés), úgy a havi 30 óra időtartamban mérlegelt, a szülőknek nyújtott kertészeti munka elvégzésével töltött idő nem lehet reális.

A felperesek ellentmondó vallomásait, valamint az elhunyt és I.r.-II.r.-III.r. felperesek közös szabadidős programjainak időigényét alapul véve az ítéltábla az elsőfokú bíróság által számított 30 óra felében, havi 15 óra időtartamban mérlegelte azt az időt, amennyit az elhunyt a szülei részére nyújtott kerti besegítéssel töltött.

A Cs.F. tanú által megjelölt óradíjak átlagát 1.300 forint/óra alapulvételével havi 15 órával számolva az ítéltábla havi 19.500 forintban határozta meg a IV.r.-V.r. felperesnek egyetemlegesen járó, havi kertművelési költség összegét.

A járadék hátralékos összegét 2016. szeptember 1. napjától 2019. május 31. napjáig, (a másodfokú határozat meghozataláig) havi 19.500 forint összeggel számolva az ítéltábla összesen 643.500 forintban határozta meg, amely után az alperes a középarányos időponttól 2018. január 15. napjától köteles kamatfizetésre.

Figyelemmel arra, hogy alperesek nem elleneztek a járadék évi összeg helyett havi összegben történő meghatározását, ezért az ítéltábla a járadék összegét ennek figyelembevételével állapította meg.

A fentiek alapján az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének megfellebbeezett rendelkezéseit a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján a rendelkező részben írtak szerint változtatta meg.

Az ítéltábla az elsőfokú perköltség viseléséről a rPp. 81. § (1) bekezdése alapján - figyelemmel a 81. § (2) bekezdésében írtakra és arra, hogy a kereset kártérítés megfizetésére irányult - az alábbi szempontok figyelembevétel döntött.

A fellebbezés a II.r.-III.r. felperesek javára megítélt összegeket nem érintette.

Ugyanakkor a felperesi pertársak által érvényesített igények tekintetében az elsőfokú bíróságnak a perköltségviselésről felperesenként, külön kellett volna rendelkeznie. Ennek okán az elsőfokú ítélet perköltség viselésre vonatkozó rendelkezéseit az ítéltábla az államnak járó illeték és költség tekintetében a fellebbezési kérelem és ellenkérelem korlátaira tekintet nélkül vizsgálta felül valamennyi felperes tekintetében.

A fentiek előre bocsátását követően az ítéltábla az elsőfokú bíróság által feljegyzett 1.500.000 forint kereseti illeték helyett az egyes felperesi pertársak által érvényesített igény után számítva az I.r. felperes keresete után 324.000 forint, a II.r. felperes keresete után 603.220 forint, a III.r. felperes keresete után 604.066 forint, a IV.r. felperes keresete után 480.894 forint, míg V.r. felperes keresete után 489.618 forint feljegyzett kereseti illetékkel számolt.

A II.r.-III.r. felpereseket a fellebbezés nem érintette - a Pp. 81. § (2) bekezdésére is tekintettel - lényegileg pernyertes II.r.-III.r. felperesek feljegyzett illetéke az állam terhén marad a pervesztes alperes illetékmentességére tekintettel.

A keresetekkel kapcsolatosan felmerült orvosszakértői díj (II.r. felperes érintően), továbbá a tárgyszakértői díj arányos része szintén az állam terhén marad. A fellebbezés korlátaira tekintettel a perköltségviselésre vonatkozó rendelkezéseket vonatkozásukban egyebekben a másodfokú bíróság nem érintette.

A IV.r.-V.r. felperesek feljegyzett illetéke 480.894 forint, illetve 489.618 forint. A keresetükkel összefüggésben felmerült két orvosszakértői díj, illetve a tárgyszakértői díj arányos része.

A bíróság ugyan a javukra megítélt mezőgazdasági járadék összegét csökkentette, azonban ez a pernyertességi arányukat lényegileg nem módosította, alapvetően pernyerteseknek tekintendők.

Ezért vonatkozásukban a pervesztes alperest terhelő eljárási illeték és szakértői költség az állam terhén marad, illetve az azt részben előlegező IV.r. felperes részére kell megfizetni, az elsőfokú ítéletben írtak szerint. A pernyertes IV.r.-V.r. felperesek számára az alperes az elsőfokú ítéletben írt mértékű ügyvédi munkadíjból álló perköltséget köteles fizetni.

Az I.r. felperes feljegyzett illetéke 324.000 forint, és a sérelemdíjra vonatkozó keresete vonatkozásában felmerült szakértői díj 62.738 forint.

Az 50 %-os pernyertessége tekintettel a feljegyzett illeték - az alperest terhelő - fele, azaz 162.000 forint kereseti illeték az állam terhén marad, míg 162.000.- forintot az I.r. felperes köteles megfizetni az államnak.

Az állam által előlegezett szakértői díj fele összegét az alperes köteles megtéríteni az államnak az elsőfokú ítéletben írtak szerint, míg 50 %-át, azaz, további 31 369.-forintot az I.r. felperes köteles megfizetni az államnak.

Egyebekben az ítéltábla az elsőfokú ítélet perköltségekre vonatkozó rendelkezéseit nem érintette.

Az alperes fellebbezési értéke az I.r. felperes vonatkozásában 4.500.000 forint volt, a fellebbezése 65 %-ban lett eredményes, ezért a feljegyzett 360.000 forint illetékből 234.000 forintot az I.r. felperes visel, míg 126.000 forint alperesre eső feljegyzett illeték az alperes illetékmentessége folytán az állam terhén marad.

Az alperes fellebbezési értéke a IV.r.-V.r. felperesek vonatkozásában 300.000 forint volt, a fellebbezése 22 %-ban vezetett eredményre, így a 24.000 forint fellebbezési illetékből 5.280 forintot IV.r.-V.r. felperesek egyetemlegesen kötelesek megfizetni, az államnak míg 18.720 forint alperesre eső fellebbezési illeték - az alperes személyes illetékmentessége folytán - az állam terhén marad.

Az alperesnek az I.r. felperest érintő fellebbezése folytán a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 2. § (1) bekezdés a) pontja és (5) bekezdése alapján 112.500 forint ügyvédi munkadíj alapulvételével a pernyertesség-pervesztesség 65-35 %-os arányát figyelembevéve az I.r. felperes köteles megfizetni az alperesnek 33.750 forint ügyvédi munkadíjból álló másodfokú perköltséget.

A IV.r.-V.r. felpereseket érintően kis százalékban eredményes fellebbezésre tekintettel IV.r.-V.r. felperes és alperes vonatkozásában mindegyik fél viseli a másodfokú eljárás során felmerült költségeit.

Az alperesi beavatkozó a tárgyaláson nem jelent meg, így a javára megítélt másodfokú perköltséget az ítélet tábla alacsonyabb összegben, 25.400 forintban határozta meg.

Győr, 2019. május 23.

Dr. Világi Erzsébet sk.
a tanács elnöke

. Sarmon Hedvig sk.. Szabó Péter sk.
előadó bíró

bíró